

in het tegenwoordige: Veth—van Gogh. Een zelfstandig werkende kracht is in het kunstbedrijf van Veth onmiskenbaar — maar oorspronkelijkheid is er slechts in betrekkelijke mate.

Een eclecticus is hij wel te noemen en als we zijn kunst willen bestempelen: met intellectueel, hebben we daarbij het onderscheid in 't oog te houden met het killer cerebrale, gelijk ook een eclecticus nog anders en beter is dan een compiler. De eerste is iemand, die uit verschillende kunststelsels en kunstwijzen overneemt wat hem als het uitgelezene voorkomt en wat hij dan zelfstandig in eigen werk vruchtbaar weet te benutten. Maar daarbij zij voorondersteld — als bij Veth — dat hij niet alleen met verstandelijke vermogens, maar tevens als kunstgevoelige zich aan die kunstvormen weet aan te passen — die hij dus vermag òm te scheppen. De tweede — de compiler — echter is een handig en geslepen nadoener, die van verschillende zijden wat leent om zijn naäperij te camoufleren. Veth als vakman met zijn uiterste en ingenieuse technische verzorging is als een handwerkman, die verliefd is op zijn materiaal, dat hij schaaft, veilt en polijst tot het aan den staat van perfectie, waarin hij het wenscht, is toegekomen. Zoo'n handwerksman kan door de liefdevolle verdiepthed in zijn werk uit het materiaal zelf, soms verrassingen beleven, die den geest over hem doen komen.

We hebben ons hier bepaald tot den conterfeiter en den schilder in Jan Veth. Als figuur in het openbare kunstleven, is hij echter ook van andere kanten te zien. Hij is zeker niet compleet geteekend als zijn activiteit buiten het portretschilderen onaangeroerd blijft, omdat hij in de hoedanigheid van schrijver en pleitbezorger voor kunstaangelegenheden van aanzienlijke beteekenis en veel invloed is geweest. Ik stel me daarom voor in een volgend artikel de karakteriseering te completeeren. Stellen we voorloopig vast, dat een wonderlijk onderscheid valt op te merken tusschen den pen- en den penseelvoerder, die haast het karakter aanneemt van een tegenstrijdigheid, maar waartusschen — nader bekeken — toch een verband valt te leggen.

